

TRANSLATION

Niko Lortkipanidze

Law of Life

Translated by Eter Churadze

On a solitary cliff where even a Caucasian goat cannot gain a foothold, a haughty oak grows.

Even its shadow does not cool us; the tree does not give us cuttings; the greedy roots rob the soil of its fertility and do not let the nearby plants thrive.

In turn, the oak is carefree, singing quietly a secret song, trembling with greenness, its gigantic branches soaring into the vault of the sky.

At the end of the garden, there is a lonely, mournful, crooked, bald tree – a hornbeam.

If you need it, you will find shelter in its poor hut; if you wish, you can cut a whip, a rod; it serves us as much as it can. It avoids us; it is humble.

When a big, charred piece of wood is needed, no one will remember the fruitless oak and will rush instead to the twisted hornbeam. When it is cut down, the memory of it will be lost forever.

After a long battle, after rotting and growing weaker, the oak will topple, and over the years we will repeat: “On a solitary cliff where even a Caucasian goat cannot gain a foothold, a haughty oak grew; even its shadow did not cool us; the tree did not give us cuttings; its greedy roots stole the fertility of the soil and did not let the nearby plants thrive...”

ცხოვრების სამართალი

განმარტოებით, სალს კლდეზე, სად თვით ჯიხვიც კი ვერ მოიკიდებს ფეხს, მედიდურად აღმართულა მუხა.

ჩრდილით ვერ გვაგრილებს, ფიჩხს არ გვაძლევს, ხარბი ფესვები უკანასკნელ ნოყიერებას ართმევს ნიადაგს და ირგვლივ მცენარეთ აღარ ახარებს.

მაგიერად მუხა გალადებულია, ნელა ღიღინებს საიდუმლო სიმღერას, კრთის სიმწვანით და ცის კამარაში შეჭრილა ვეებერთელა შტოები.

ეზოს ბოლოში, ობლად, დამწუხრებული, უსწორმასწორო, ქაჩლიანი რცხილა-კვანჯლარა დგას.

დაგჭირდებათ, მის ღარიბ ქოხს შეაფარებთ თავს; გნებავთ და შოლტს, წკნელს გამოსჭრით; გვემსახურება, რაც შეუძლია; გვერიდება, თავმდაბალია.

როცა ზამთრის კერასათვის საჭირო იქნება დიდი მუგუზალი, არავის გაახსენდება უნაყოფო მუხა და მისცვივდებიან რცხილა-კვანჯლარას. მოჭრიან თუ არა, ხსენებაც მისი საუკუნოდ დაიკარგება.

დიდი ბრძოლის შემდეგ, დაღპობისა და დაკნინების შემდეგ, მუხაც წამოიქცევა და ჩვენ წლობით ვიმეორებთ: განმარტოებით, საღს კლდეზე, სად თვით ჯიხვიც კი ვერ მოიკიდებს ფეხს, მედიდურად აღმართული იყო მუხა... ჩრდილით ვერ გვაგრილებდა, ფიჩხს არ გვაძლევდა, ხარბი ფესვები უკანასკნელ ნოყიერებას ართმევდა ნიადაგს და ირგვლივ მცენარეთ აღარ ახარებდა...